

25. ÜLÉS
Strasbourg, 2013. október 29-31.

Helyi és regionális demokrácia Magyarországon

341 (2013) sz. Ajánlás¹

1. A Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusa hivatkozik a következőkre:

a. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága CM/Res(2011)2 sz. a Kongresszussal kapcsolatos Alapszabályi Határozatának 2. cikk 1b pontja, amely kimondja, hogy a Kongresszus egyik célja „előterjesztések benyújtása a Miniszteri Bizottság számára a helyi és regionális demokrácia előmozdítása érdekében”;

b. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága CM/Res(2011)2 sz., a Kongresszussal kapcsolatos Alapszabályi Határozatának 2. cikk 3. pontja, amely kimondja, hogy „A Kongresszus rendszeresen készít országjelentéseket a helyi és regionális demokrácia helyzetéről valamennyi tagállamban és azokban az államokban, amelyek felvételüket kérték az Európa Tanácsba, és különösen is gondoskodik arról, hogy érvényesüljenek a Helyi Önkormányzatokról szóló Európai Chartában megfogalmazott alapelvek”;

c. 307 (2010) REV2 sz. Határozat azokról az Eljárásokról, amelyekkel megfigyelik, hogy az Európa Tanács tagállamai hogyan tartják be a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája ratifikálásakor vállalt kötelezettségeiket és egyéb vállalásaikat (ETS 122 sz.);

d. a korábbi, 116 (2002) sz. ajánlás a regionális demokráciáról Magyarországon és a magyarózó feljegyzés a helyi és regionális demokrácia helyzetéről Magyarországon.

2. A Kongresszus emlékeztet arra, hogy:

a. Magyarország 1990. november 6-án lett az Európa Tanács tagja, és 1994. március 21-én ratifikálta a Helyi Önkormányzatokról szóló Európai Chartát (ETS 122. sz., a továbbiakban a Charta), amely Magyarországra vonatkozóan 1994. július 1-én lépett érvénybe. A Helyi Önkormányzatokról szóló Európai Charta További Jegyzőkönyvét a helyhatóság ügyeiben való részvétel jogáról (CETS sz. 207) 2009. november 16-án írta alá, és 2010. június 7-én ratifikálta.

b. A Kongresszus Monitoring Bizottsága azzal bízta meg Mr Artur Torres-t és Mr Devrim Çukur-t, hogy készítsenek el és terjesszenek a Kongresszus elé egy jelentést a helyi és regionális demokráciáról Magyarországon; ezért mindketten ellátogatták Magyarországra 2012. május 23-25. között.²

¹ Megvitatta és elfogadta a Kongresszus 2013. október 29-án, első ülésben (lásd a következő dokumentumot: [CG\(25\)7FINAL](#), magyarózó feljegyzés), jelentéstevők: Artur Torres Pereira, Portugália (L, EPP/CCE) és Devrim Çukur, Törökország (R, SOC).

² A munkájukban segítette őket Ms Anne Gaudin, konzultáns előadó közjogból a Bordeaux-i Sciences Po Egyetemen, és Ms Stéphanie Poirel, a Kongresszus Monitoring Bizottságának Titkára.

3. A jelentéstevők:

a. köszönetet mondanak Magyarország Állandó Képviseletének az Európa Tanácsnál és mindazoknak, akikkel a látogatásuk során találkoztak, amiért készen álltak a delegáció segítségére, és készséggel adtak tájékoztatást. Köszönet mondanak a Kongresszus magyar nemzeti delegációjának, a helyi és regionális hatóságok szövetségének és a Belügyminisztérium tisztviselőinek is, akik segítették az utazás megszervezését és zökkenőmentes lebonyolítását;

b. üdvözik, hogy Magyarország 2010. június 7-én ratifikálta a Helyi Önkormányzatokról szóló Európai Charta További Jegyzőkönyvét a helyhatóság ügyeiben való részvétel jogáról; valamint

c. elégedetten állapítják meg, hogy a helyhatóságok szabadon szövetkezhetnek érdekeik képviseletében.

4. Mindamellet a jelentéstevők sajnálattal állapítják meg, hogy:

a. a helyi önkormányzatiság alapelve nem szerepel kifejezetten sem a helyi önkormányzatokról szóló sarkalatos (végrehajtó) törvényben, sem pedig az Alaptörvényben (Alkotmányban);

b. nagyon erős hatalmi "recentralizáció" tapasztalható, ami oda vezetett, hogy jelentősen megnyirbálták a korábban a helyhatóságoknak juttatott hatásköröket;

c. nem tartják tiszteletben a helyhatóságok pénzügyi autonómiája elvét;

d. nem tartják be a helyi önkormányzatiság elvét, mivel települések feletti (járási) szinten vonták össze a 2000-nél kevesebb lakosú települések hatásköreit, amelyeket egy adminisztratív, az Állam által alkalmazott kormánytisztviselőkből álló struktúrán keresztül gyakorolnak;

e. a gyakorlatban nincs valódi konzultáció, csak formális, a kormány és a helyhatóságok között, különösen a tarthatatlan határidők miatt;

f. nincs olyan hatékony jogorvoslati lehetőség, ami teljes mértékben garantálná a helyi önkormányzatok védelmét, amiben a helyhatóságok valódi és kiterjesztett jogokkal rendelkeznek arra, hogy keresetet nyújtsanak be a belföldi bíróságokhoz hatásköreik szabad gyakorlása és a helyi önkormányzatiság vonatkozó alapelveinek a tiszteletben tartása érdekében;

g. a megyék helyzete gyenge, mind az intézményi keretrendszerben, mind pedig a funkcióikat illetően;

5. Ezért a Kongresszus azt javasolja, hogy a Miniszteri Bizottság hívja fel a magyar hatóságokat a következőkre:

a. vizsgálja felül a helyi önkormányzatokról szóló Sarkalatos Törvényt oly módon, hogy kifejezetten garantálja a helyi önkormányzatiság elvét a jogszabályokban és a gyakorlatban is, a Charta 2. cikkének megfelelően;

b. vizsgálják felül a jogszabályokat a helyhatóságok kötelező feladatai és funkciói tekintetében, hogy kiterjeszthessék a normál esetben nekik juttatott hatásköröket a decentralizáció és a szubszidiaritás elveinek megfelelően;

c. adjanak pénzügyi autonómiát a helyhatóságoknak, hogy megfelelően tudják gyakorolni a hatásköreiket, különösen azzal, hogy korrigálják a központi kormányzat által a helyhatóságoknak adott pénzügyi juttatásokat, hogy az erőforrásaik összhangban maradjanak a hatásköreikkel, és korlátozzák a központi kormányzat felügyeletét a helyi pénzügyek kezelése felett, hogy az „részarányos” legyen a Charta 8. Cikke szerinti értelemben;

d. gondoskodjanak arról, hogy a helyi és regionális önkormányzatok rendelkezzenek a feladataik végrehajtásához szükséges adminisztrációs struktúrákkal és erőforrásokkal, biztosítva ennek során, hogy megmaradjanak a választott önkormányzati testületek, a kistélepüléseken is;

e. konzultáljanak a helyhatóságokkal és ezek országos szövetségeivel, és jelöljék ki a konzultációs partnereket, hogy megfelelő és hatékony lehessen a konzultáció a gyakorlatban, tartható határidőkkel minden olyan kérdésben, amely érdekelheti a helyhatóságokat;

f. vizsgálja felül a jogszabályokat, és tegye lehetővé a helyhatóságok számára a hatékony bírósági jogorvoslatot, hogy szabadon gyakorolhassák a hatásköreiket, és garantáljon bírói védettséget a Magyarország által is ratifikált Chartában foglalt helyi önkormányzatisági alapelvek megfelelő érvényesülésének;

g. erősítse meg a megyék helyzetét, mégpedig az Európa Tanács regionális demokráciára vonatkozó keretajánlásának fényében;

h. tájékoztassák a Kongresszust arról, hogyan hajtották végre ezt az ajánlást.

6. A Kongresszus felhívja az Európa Tanács Miniszteri Bizottságát, hogy vegye figyelembe ezt az ajánlást a monitoring eljárás és más, ehhez a Tagállamhoz kapcsolódó tevékenységei során.